

GRONDSTOFFENBELEID 2020-2025 FASE 2 – HERIJKING 2023

Gemeente Uithoorn

GRONDSTOFFENBELEID 2020-2025 FASE 2 – HERIJKING 2023

Gemeente Uithoorn

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Introductie	5
1.2 Leeswijzer	5
2. Uitgevoerde maatregelen	6
2.1 Uitgevoerd in fase 1	6
3. Inventarisatie	8
3.1 Service (Dienstverlening)	8
3.2 Milieu	8
3.2.1 Inzamelresultaten	8
3.2.2 Mate van afvalscheiding	9
3.3 Kosten (huidige kosten)	11
4. Maatregelen Fase 2	13
4.1 Keuze strategie	13
4.1.1 Toegangscontrole – hoge milieuwinst	13
4.1.2 Recycletarief – hoge milieuwinst	14
4.1.3 Overige maatregelen - kleine milieuwinst	16
4.1.4 Additionele stimulansen	17
4.2 Voorgestelde maatregelen fase 2	18
4.2.1 Mogelijke varianten van het recycletarief	18
4.2.2 Bepalen tarievenstructuur	20
4.3 Verwachte kosten	20
4.3.1 Invoeren van toegangscontrole	21
4.3.2 Toegangscontrole + Recycletarief	21
4.3.3 Aanvullende maatregelen	22
4.4 Verwacht effect op service	23
5. Conclusie	24
5.1 Milieu	24
5.1.1 Toegangscontrole	25
5.1.2 Recycletarief	25
5.2 Kosten	25

5.2.1 Toegangscontrole	26
5.2.2 Toegangscontrole en Recycletarief.....	26
5.2.3 Aanvullende maatregelen.....	26
5.3 Service	26
<i>Bijlagen</i>	28

1. Inleiding

1.1 Introductie

Op 28 januari 2021 heeft de raad fase 1 van het grondstoffenbeleid 2020-2025 van de gemeente Uithoorn vastgesteld (zie Bijlage 3 voor de bestuurlijke samenvatting). In het onderliggende beleidsdocument is onderzocht op welke manier het scheiden van afval verbeterd kan worden om zo de VANG-doelstellingen¹ te behalen. Voorgesteld werd een gefaseerde aanpak. Dit onder andere op basis van de ervaringen bij andere gemeenten, waarbij het goed heeft gewerkt om inwoners eerst aan een nieuwe inzamelmethode te laten wennen om vervolgens een extra stimulans aan de afvalscheiding te geven. Fase 2 (nog niet vastgesteld door de raad) hield in een recycletarief.

Fase 1 betrof de inzameling van groente-, fruit- en tuinafval (GFT) voor de laagbouwaansluitingen met minicontainers en voor de hoogbouw met verzamelcontainers. Deze stap was noodzakelijk gezien de wettelijke verplichtingen² en wenselijk voor de gescheiden inzameling. De gescheiden inzameling van GFT is 1 oktober 2021 bij de laagbouw van start gegaan, waarbij in juni 2022 de inzameling voor de gehele gemeente operationeel was. Hierbij heeft de plaatsing van de verzamelcontainers (voor de hoogbouw) wat vertraging ondervonden door leveringsproblemen.

Middels een amendement heeft de raad op 28 januari 2021 besloten om, alvorens fase 2 van het grondstoffenbeleid vast te stellen, de invoering van de GFT-inzameling (fase 1) te evalueren. De evaluatie is uitgevoerd op basis van de eerste 9 maanden inzameling, verdeeld over meerdere seizoenen, zodat een goed beeld van de ervaringen en resultaten gevormd kon worden. Op basis van deze evaluatie zou vervolgens duidelijk worden of, en in welke vorm, aanvullende maatregelen (fase 2) gewenst waren voor het toewerken naar de VANG-doelstellingen. De evaluatie en potentiële maatregelen voor fase 2 (om restafval verder te reduceren en gescheiden grondstoffen te vergroten) is op 9 november 2022 gepresenteerd tijdens de commissievergadering. De invoering gescheiden inzameling van GFT heeft vooralsnog geleid tot 33 kg GFT per inwoner per jaar. Deze hoeveelheid ligt aanzienlijk lager dan de geprognostiseerde 70 kg per inwoner per jaar en het landelijk gemiddelde van 90 kg per inwoner per jaar. Een extra stimulans is en blijft hiermee nog altijd noodzakelijk.

Om deze extra impuls te geven en daarmee het restafval verder te verminderen heeft het college in de commissie een projectrapportage voorgesteld met de doorrekening van de potentiële maatregelen voor fase 2, die in zal gaan op de service-, milieu- en financiële-impact.

1.2 Leeswijzer

Deze projectrapportage is een herijking van de berekeningen die eerder gemaakt zijn in het grondstoffenbeleid 2020-2025 en gaat in op de mogelijkheden die behandeld zijn vanuit de evaluatie van de GFT-inzameling. In het eerstvolgende hoofdstuk worden de uitgevoerde maatregelen van fase 1 behandeld. Vervolgens wordt ingegaan op de maatregelen van fase 2 waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen maatregelen met een lage en met een hoge milieuwinst. Naast het service- en milieuaspect komt ook het financiële aspect aan de orde.

¹ Van Afval Naar Grondstof - HuisHoudelijk Afval (VANG-HHA, onderdeel van de circulaire economie). De eerste stap houdt in: 100 kg restafval per inwoner in 2020. Het streven is 30 kg per inwoner in 2025 en 0 kg in 2050.

² Gemeenten zijn sinds 1 juli 2020 verplicht om GFT gescheiden in te zamelen. Uithoorn heeft ruim 10 jaar gebruik gemaakt van een vrijstelling. Echter worden er vanuit de landelijke overheid geen vrijstellingen meer afgegeven.

2. Uitgevoerde maatregelen

In de afgelopen jaren heeft Uithoorn haar mogelijkheden tot afvalscheiding verbeterd middels meerdere maatregelen en optimalisaties. Een samenvatting van de maatregelen voorafgaand aan het huidige grondstoffenbeleid zijn terug te lezen in Bijlage 2. Vanaf oktober 2021 is daar een impuls aan gegeven door de invoering van de GFT-inzameling onder het beleid van fase 1. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste maatregelen en optimalisaties kort behandeld.

2.1 Uitgevoerd in fase 1

Fase 1 stond in het teken van de invoering van gescheiden GFT-inzameling aan huis voor zowel de laag-, als hoogbouw. Het restafval bestond toentertijd nog voor ruim 50% uit GFT. Dit bood ruimte voor verbetering. Tezamen met het landelijk vervallen van de ontheffingen van het apart inzamelen van groente-, fruit en tuinafval en het feit dat GFT een zeer waardevolle grondstof is die erg goed hergebruik kan worden, was de invoering van gescheiden GFT-inzameling een noodzakelijke, maar ook gewenste stap.

Inwoners met een laagbouwwoning hebben in oktober 2021 verplicht een 240 liter GFT-container ontvangen van de gemeente. Iedere twee weken hebben inwoners de mogelijkheid om de GFT-container aan te bieden voor lediging. Op basis van het soortelijk gewicht van het ingezamelde GFT is een inschatting gemaakt van het aanbiederpercentage van de minicontainers. Op basis van de nu bekende gegevens wordt geschat dat ongeveer 33% van de bewoners in de laagbouw hun GFT-container tweewekelijks aanbiedt. Hiermee ligt het aanbiederpercentage relatief gezien laag.

Inwoners met een hoogbouwwoning hebben de mogelijkheid gekregen om GFT aan te bieden via bovengrondse verzamelcontainers in de openbare ruimte. Hierbij is zoveel mogelijk gezocht naar een geschikte locatie, zowel voor gebruik door de inwoners, als voor lediging door de inzamelaar. Deze verzamelcontainers zijn gefaseerd geplaatst waarbij de laatste exemplaren in juni 2022 geplaatst zijn. Alle inwoners van de hoogbouw hebben vanaf dat moment de mogelijkheid om GFT gescheiden aan te bieden. De verzamelcontainers worden geleegd zodra deze (bijna) vol zijn. Dit wordt nauwlettend gecontroleerd door de inzamelaar en waar nodig wordt de inzamelfrequentie verhoogd.

In 2020, voorafgaand aan de invoering van de gescheiden GFT-inzameling, was het scheidingspercentage van GFT in de gemeente 4%. Dit percentage werd volledig behaald vanuit de tuingroendepots en de bladkorven in de gemeente. Sinds de invoering van de aparte GFT-inzameling is dit toegenomen tot 27%. Hoewel dit een verbetering is, komt dit nog niet in de buurt van het landelijk gemiddelde van 64% scheiding of de gestelde prognose van 58%, zoals opgenomen in het grondstoffenbeleid. Het aantal ingezamelde gescheiden kilo's ligt eind 2022 op circa 36 kg per inwoner, per jaar. Ook hierin blijven de resultaten achter op de prognose (70 kg/inw/jaar) en het landelijk gemiddelde (90 kg/inw/jr.)³.

³ In Uithoorn wordt tuinafval ingezameld middels tuingroendepots. Dit kan een dempend effect hebben op de totale potentie van het gescheiden in te zamelen GFT aan huis. Goed scheidende gemeenten halen meestal ruim 110 tot 120 kg/inw aan GFT op, waarmee 90kg/inw. nog altijd realistisch wordt geacht. Ook de sorteeranalyse laat zien dat er nog voldoende GFT in het restafval aanwezig is om dit te behalen.

De oorzaak voor de mindere resultaten lijken gedeeltelijk terug te vinden in het feit dat de inzameling voor de hoogbouw pas een half jaar na de start volledig operationeel was. Grote materiaaltekorten hebben hierin een belangrijke rol gespeeld. Tevens is gebleken dat het draagvlak onder inwoners voor de noodzakelijke maatregel tegenvalt, wat wordt weerspiegeld in de huidige resultaten en het lage aanbodpercentage. Ondanks dat er veel energie is gestoken in de communicatie van de nieuwe maatregel. Vanaf de vaststelling van fase 1 van het nieuwe grondstoffenbeleid (28 januari 2021) zijn er verschillende communicatiemomenten over de GFT-inzameling geweest. Ten eerste de bekendmaking van het nieuwe grondstoffenbeleid en informatieverschaffing over de invoering van de GFT-inzameling, vervolgens zijn er tips gedeeld, en tot slot was er een evaluatiemoment met een enquête, waarvan in een later moment de uitkomst is gedeeld. Voor deze informatie zijn meerdere mediakanalen ingezet. Verder staat sinds half 2022 GFT als standaard onderwerp op de gemeentewebsite. Hier wordt extra informatie gegeven over wat wel en niet in de GFT-container mag worden aangeboden, extra tips bij warm weer en informatie over tuinafval.

3. Inventarisatie

3.1 Service (Dienstverlening)

Hieronder wordt de huidige inzamelwijze in beeld gebracht, inclusief de inzameling van GFT.

Tabel 1 Huidige inzamelwijze afval- en grondstoffen Uithoorn (2023)

Fractie	Inzamelmiddelen 2023	
	Laagbouw	Hoogbouw
Restafval	316 verzamelcontainers	
	Ledegingsfrequentie o.b.v. vulgraad	
Restafval buitengebied	1 minicontainer van 240 liter per huishouden	-
	Ophaalfrequentie = 26x/jaar	
Groente-, fruit- en tuinafval (GFT)	1 minicontainer van 240 liter per huishouden	111 verzamelcontainers
	Ophaalfrequentie = 26x/jaar	Ledegingsfrequentie = 52x/jaar
Plastic, Metaal en Drankenkartons (PMD)	1 minicontainer van 240 liter per huishouden	58 verzamelcontainers
	Ophaalfrequentie = 26x/jaar	Ledegingsfrequentie = > 52x/jaar
Oud papier en karton (OPK)	1 minicontainer van 240 liter per huishouden	65 verzamelcontainers
	Ophaalfrequentie = 13x/jaar	Ledegingsfrequentie = 52x/jaar
Glas	28 verzamelcontainers	
Textiel	11 verzamelcontainers; 4x/jaar een huis-aan-huis inzameling door goede doelen	
Blad	200 bladkorven in de herfst	
Takken	2 maal per jaar gratis inzameling aan huis na aanmelding	
Tuingroen	15 tuingroendepots	
Grof huishoudelijk afval en waardevolle stromen zoals apparaten en frituurvet	Scheidingsdepot of ophalen tegen betaling	

3.2 Milieu

Voor de milieuprestaties van gemeente Uithoorn is gekeken naar de inzamelhoeveelheden van alle huishoudelijke afvalstromen en de samenstelling van het restafval. Tezamen bepalen zij de scheidingsresultaten van de gemeente. De resultaten van gemeente Uithoorn worden naast die van vergelijkbare gemeenten gelegd (op basis van hoogbouwklasse) om een compleet beeld te genereren.

3.2.1 Inzamelresultaten

In de onderstaande tabel worden de inzamelresultaten van de gemeente Uithoorn vergeleken met de inzamelresultaten van gemeenten met een vergelijkbare hoogbouwklasse. Daarbij wordt tevens gerefereerd aan de cijfers (2019) die zijn opgenomen in het grondstoffenbeleid 2020-2025.

Tabel 2 Hoeveelheid restafval en gescheiden stromen in vergelijking met 2019 en benchmark klasse C

Afvalstroom (kg/inw.)	Gemeente Uithoorn 2019	Gemeente Uithoorn 2022	Benchmark hoogbouwklasse C*	Vershil Uithoorn-BM
Ongescheiden ingezameld				
Ongescheiden restafval (fijn) ⁴	225	195	142	+ 53
Ongescheiden restafval (grof)	9	18	25	- 7
Totaal restafval	234	212	167	+ 45
Gescheiden ingezameld				
GFT	4	36 ⁵	123	- 87
Papier	47	42	52	- 10
PMD	23	24	32	- 8
Glas	19	18	23	- 5
Textiel	4	3	4	- 1
KCA	1	1	1	0
Gescheiden grondstoffen (fijn)	98	124	236	- 112
Gescheiden grondstoffen (grof)	138	125	122	+ 3
Totaal huishoudelijk afval	469	467	527	- 60
Mate van afvalscheiding**	50%	54%	68%	- 14%

*Alle gemeenten uit hoogbouwklasse C (20-29% hoogbouw) die deel hebben genomen aan de Benchmark Huishoudelijk Afval, peiljaar 2021.

**Het scheidingspercentage wordt berekend uit de verhouding van grondstoffen/totaal huishoudelijk afval.

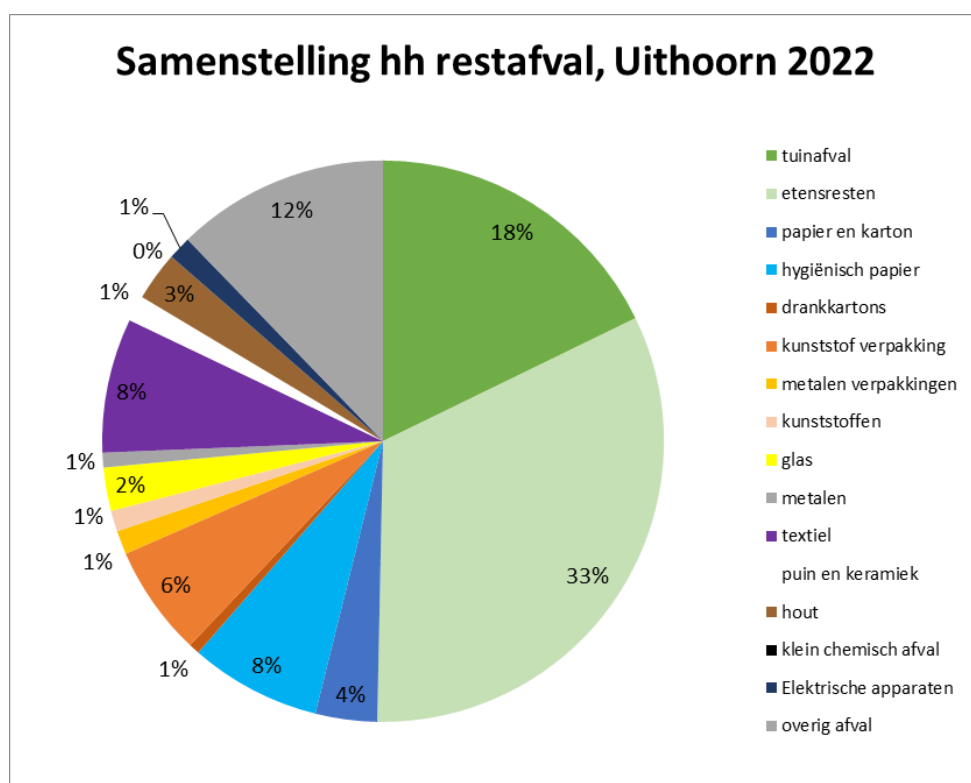
Uit de tabel blijkt dat een gemiddelde inwoner van Uithoorn in 2022 nog circa 212 kg restafval aanbiedt (fijn en grof restafval samen). Dat betekent dat de doelstelling voor 2023 (100 kg restafval en 75% scheiding) nog niet binnen handbereik ligt. Veel vergelijkbare gemeenten behalen dit doel ook niet, maar doen het qua cijfers beter dan de gemeente Uithoorn. Een gemiddelde inwoner in Uithoorn produceert in 2022 45 kg meer restafval dan het gemiddelde in vergelijkbare gemeenten. Ook wordt het scheidingsdoel van 54,6% (in 2020) nog net niet gehaald (54%) en loopt Uithoorn achter op het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten (68%).

3.2.2 Mate van afvalscheiding

In het restafval worden nog altijd (te)veel herbruikbare afvalstromen aangeboden, welke met het restafval worden verbrand. In potentie kunnen de meesten hiervan gescheiden worden aangeboden, maar wordt dit door inwoners nog niet voldoende gedaan. Om te bepalen welke potentiële grondstoffen er nog in het restafval zitten heeft de gemeente Uithoorn in juni 2022 een sorteeraanlyse laten uitvoeren. Deze analyse is gebruikt tijdens de evaluatie van het GFT-beleid en zal in deze projectrapportage worden herijkt op basis van de huidige inzamelcijfers. Een sorteeraanlyse betreft percentages van het totaal aanbod restafval. Een gelijk percentage binnen een kleinere hoeveelheid restafval duidt wel degelijk op een verbeterde situatie. In onderstaande figuur wordt de sorteeraanlyse van 2022 weergegeven.

⁴ Fijn restafval is het afval dat met de ondergrondse restafvalcontainer wordt ingezameld of (bij de lintbebouwing) met de grijze minicontainer. Grof restafval is het ongescheiden afval dat op afroep wordt opgehaald aan huis of op het scheidingsdepot wordt ingeleverd.

⁵ Op basis van de huidige beschikbare maandgegevens staat de inzameling van GFT op 36 kg per inwoner, per jaar. Dit is boven verwachting zoals in de eerdere GFT evaluatie werd benoemd (33 kg/inw/jr). Maar lager dan de verwachting volgens het grondstoffenbeleid 2020-2025 (70 kg/inw/jr).

Figuur 1 Sorteeranalyse Uithoorn 2022

* Etensresten = groente- en fruitafval

Tabel 3 Gescheiden inzameling gemeente Uithoorn en potentie (2022)

Afvalstroom (kg/inw.)	Gescheiden ingezameld (2022)	Via het restafval aangeboden*	Potentie grondstoffenstroom	Mate van bronscheiding**
GFT	35,7	98,1	133,8	26,7%
Papier en karton	42,5	7,5	50,0	84,9%
Glas	17,8	4,9	22,7	78,6%
Textiel	2,9	15,1	18,0	16,1%
PMD	23,5	20,3	43,8	53,7%

*Bron: sorteeranalyse De Afvalspiegel, 2022.

**Dit wordt berekend door de hoeveelheid die gescheiden is ingezameld (2^e kolom) te delen door het potentieel (4^e kolom).

Uit het figuur en de tabel wordt duidelijk dat:

🌱 Nog altijd ongeveer de helft van het restafval bestaat uit GFT. Dit betekent dat per inwoner, per jaar er gemiddeld nog 98,1 kg GFT in het restafval zit, wat ruimte biedt voor verbetering.

Voor de laagbouw is dit 52,3% waarvan 24,0% bestaat uit tuinafval en 28,3% uit etensresten (groente- en fruitafval). In de sorteeranalyse is aangegeven dat er buitensporig veel snoeiafval in het restafval zat. Deze constatering wordt onderbouwd door sorteeranalyses van voorgaande jaren waarbij in 2020-2021 het tuinafval op ongeveer 10% zat. Dit monster van de steekproef heeft daarbij invloed gehad op de totaalresultaten van 2022.

Voor de hoogbouw bestond het restafval uit 45,8% GFT waarvan 3,3% tuinafval en 42,5% etensresten (groente- en fruitafval). De sorteeranalyse is op 1 juni 2022 uitgevoerd. Op dit moment was het voor de

hoogbouw net mogelijk om GFT apart in te zamelen. De verwachting is dat de inzameling daarbij in het afgelopen half jaar is verbeterd en het percentage in het restafval is afgenomen. De verdere verwachting is dat dit in de aankomende jaren ook nog gestaag zal verbeteren.

Concluderend is de aanwezigheid van het GFT in het restafval hoogstwaarschijnlijk verbeterd, maar blijkt dat niet uit deze sorteeraanalyse door het moment van de proef (juni) en de buitensporige hoeveelheid tuinafval in de steekproef.

- Er zit nog 8,4% PMD in het restafval wat neerkomt op 16,3 kg per inwoner, per jaar.
- Volgens de sorteeraanalyse van 2022 is er op het gebied van textiel ook nog ruimte voor verbetering. Ten opzichte van 2020 is er 5,4% meer textiel in het restafval vindbaar⁶. Volgens de cijfers van 2022 zamelt een inwoner op dit moment gemiddeld 3 kg textiel in per jaar waarbij er nog ongeveer 15,1 kg in het restafval vindbaar is. Een gemiddelde Nederlandse gemeente zit rond 5 kg textiel in het restafval, per inwoner, per jaar.
- De hoeveelheid glas en papier in het restafval is relatief laag. Dit is 3,5% voor papier wat neerkomt op 7,5 kg en 2,4% voor glas wat neerkomt op 4,9 kg. Glas en papier scheiden de inwoners van Uithoorn dus al goed.

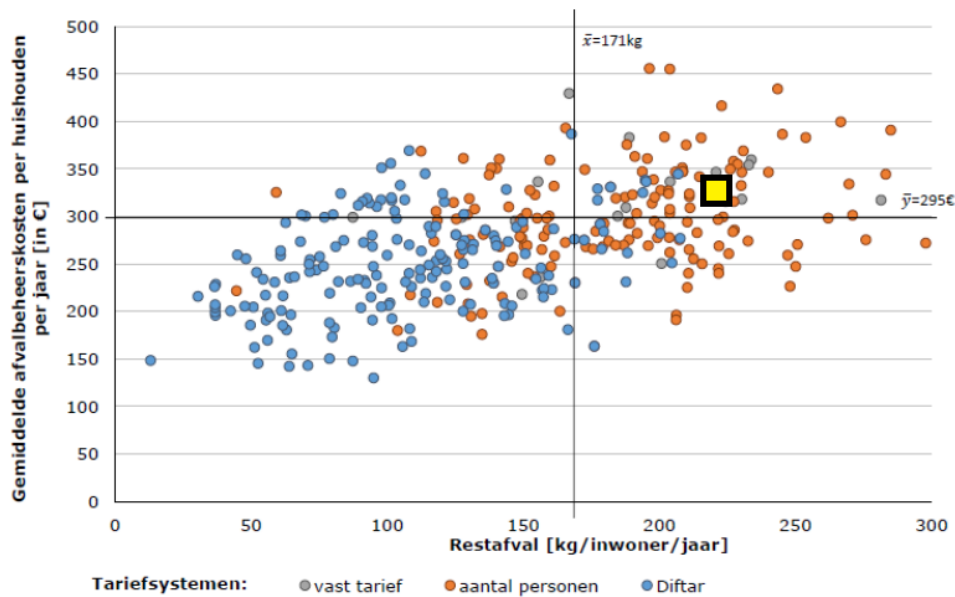
3.3 Kosten (huidige kosten)

De kosten voor het afvalbeheer worden jaarlijks begroot. De gerealiseerde kosten worden vastgelegd in de jaarrekening. De kosten voor het huishoudelijk afvalbeheer vormen een gesloten financieel systeem en worden aan huishoudens doorbelast in de vorm van de afvalstoffenheffing. In de huidige situatie (2023) betalen inwoners van Uithoorn naar omvang van het huishouden afvalstoffenheffing. Met de huidige hoeveelheid restafval en bijbehorende afvalstoffenheffing staat Uithoorn (rood vierkant in het onderstaande figuur) in vergelijking met andere Nederlandse gemeenten rechtsboven in de grafiek. Dit betekent een relatief hoge hoeveelheid restafval en relatief hoge afvalstoffenheffing. Dit hangt vaak samen met de (in toenemende mate) hogere kosten voor de verwerking en verbranding van het restafval door de toenemende verbrandingsbelasting en toekomstige CO₂-heffing.

Tabel 4 Afvalstoffenheffing Uithoorn (2023)

Afvalstoffenheffing 2023	Kosten
Eenpersoonshuishouden	€ 292,06
Meerpersoonshuishouden	€ 337,20

⁶ Een sorteeraanalyse is een momentopname, waarbij dit een wat extreme afwijking lijkt te zijn. Maar mochten deze cijfers aanhouden dan is er aandacht op deze fractie benodigd.

Figuur 2 Hoeveelheid restafval en afvalbeheerskosten voor diftar en niet-diftar gemeenten (RWS, 2021). Uithoorn staat hierbij op de plek van het gele vierkant.

3.3.1 Jaarrekening

Op basis van de voorlopige jaarrekening 2022 blijkt dat asset afval- en grondstoffen binnen de begroting blijft en dat daar een klein positief effect behaald wordt van ca. € 40.000⁷,-. Dit wordt toegevoegd aan de reserverekening reiniging waarmee de kostendeckendheid van de afvalstoffenheffing gewaarborgd blijft. Daarmee is een gezonde financiële situatie voor het dossier reiniging van toepassing, wat ook het uitgangspunt voor de komende jaren zal blijven.

⁷ Dit op basis van voorlopige cijfers van 2022.

4. Maatregelen Fase 2

Zoals uit de voorgaande informatie blijkt, is er nog altijd veel te winnen wat betreft de afvalscheiding in Uithoorn. Er komen nog altijd veel grondstoffen in het restafval terecht, die onnodig verbrand worden. Desalniettemin zijn in de afgelopen periode de mogelijke optimalisaties uitgevoerd om het inzamelen van grondstoffen te vergemakkelijken en zo het scheidingspercentage te verhogen. Bij alle fracties heeft dit geleid tot een toename aan grondstofstromen, maar blijft de gemeente nog altijd achter op de verwachtingen. Er is een volgende interventie noodzakelijk om de gestelde doelen te behalen.

4.1 Keuze strategie

Zoals al eerder in de evaluatie van de gescheiden GFT-inzameling omschreven is, zijn er meerdere aanvullende maatregelen mogelijk met effect op het milieurendement. Deze zijn te categoriseren in maatregelen met hoge en maatregelen met lage milieuwinst. Om de doelstelling van de gemeente, maar ook de landelijke doelstellingen te behalen zijn maatregelen met hoge milieuwinst benodigd. Waar gewenst/mogelijk kunnen andere maatregelen, met een lagere milieuwinst, ingezet worden als flankerend beleid.

4.1.1 Toegangscontrole – hoge milieuwinst

Een van de maatregelen met een potentieel hogere milieuwinst betreft de invoering van toegangscontrole op de ondergrondse restafvalcontainers. In de huidige situatie zijn alle ondergrondse containers openbaar toegankelijk, wat betekent dat iedere inwoner (zowel binnen als buiten de gemeente), maar ook bedrijven gebruik kunnen maken van de containers. Door de ondergrondse restafvalcontainers te voorzien van een toegangscontrolesysteem (alleen te openen met een afvalpas, die uitsluitend verstrekt wordt aan inwoners van de gemeente Uithoorn) wordt misbruik van de voorzieningen, en afvaltoerisme beperkt.

Hiermee zal er een positief effect bereikt worden ten aanzien van het restafvalaanbod (dat zal afnemen). Echter is het lastig in te schatten welk verlagend effect deze maatregel precies zal hebben, aangezien de hoeveelheid “misbruik” onduidelijk is, dat kan nu namelijk niet geregistreerd worden. Kijkend naar de effecten bij andere gemeenten waar deze maatregel doorgevoerd is, wordt het effect van de maatregelen geschat op een vermindering van circa 10% tot 15% van het restafval (circa 20 tot 35 kg per inwoner per jaar). Afhankelijk van het aantal bedrijven en dat nu gebruik maakt van de containers kan dit wat verschillen. Deze maatregel zal een klein effect hebben op de gescheiden grondstofstromen door lichte bewustwording (men moet bewust gebruik maken van een pas om de container te openen), maar dit zal geen grote verandering teweegbrengen. Een bijkomend voordeel van het invoeren van een afvalpas voor bewoners van de gemeente is dat deze ook kan worden ingezet voor toegangscontrole op het scheidingsdepot. Bewoners van andere gemeenten en bedrijven worden op deze manier geweerd. Deze maatregel zal leiden tot additionele reductie van 2 – 4 kg restafval per inwoner, per jaar.

Conclusie is dat invoering van toegangscontrole effect zal hebben op het verbeteren van bewustwording en een verdere stimulans geven aan de gescheiden GFT-inzameling. Naast het uitbannen van bedrijven zal er ook een beperkt positief effect waar te nemen zijn op andere grondstofstromen. Deze worden inzichtelijk gemaakt in onderstaande tabel.

Tabel 5 Verwachte afvalcijfers invoering toegangscontrole

Afvalstroom (kg/inw.)	Afvalcijfers 2022	Verwachte afvalcijfers invoering toegangscontrole	Mutatie
Restafval (fijn)	194,8	164,8	- 29,9
Restafval (grof)	17,6	14,6	- 3,0
GFT	35,7	39,3	+ 3,6
Papier en karton	42,5	43,5	+ 1,0
Glas	17,8	18,8	+ 1,0
Textiel	2,9	2,9	0,0
PMD	23,5	23,5	0,0

4.1.2 Recycletarief – hoge milieuwinst

In het grondstoffenbeleid is voor fase 2 al gesproken over de invoering van een recycletarief, oftewel een tariefdifferentiatie. Het gebruik van prijsprikkels, zoals een recycletarief, is een economische stimulans die de gemeente kan inzetten om haar afvaldoelstellingen (restafval reduceren) te behalen. Inwoners hebben hiermee zelf de touwtjes in handen om de hoogte van de eigen afvalstoffenheffing direct te beïnvloeden. De prijsprikkel op restafval dient daarbij als stimulans om de grondstofstromen zoals GFT, papier en PMD beter te gaan scheiden. Hoe beter je als inwoner scheidt en restafval voorkomt, hoe lager de te betalen afvalstoffenheffing. Inwoners die nog niet goed (genoeg) scheiden worden hiermee uitgedaagd om het beter te gaan doen en beter gebruik te gaan maken van de geboden mogelijkheden om grondstoffen te scheiden. Dan wel na te denken over afvalpreventie.

Het recycletarief kan gelijktijdig met de toegangscontrole worden ingevoerd of nadat inwoners hebben kunnen wennen aan deze nieuwe maatregel. Inwoners van Uithoorn hebben door de aanpassingen en optimalisaties van de afgelopen jaren op dit moment een uitgebreid handelingsperspectief om verschillende soorten grondstoffen gescheiden aan te bieden. Dit geeft een stabiele basis en een goed startpunt voor de invoering van het recycletarief voor alle huishoudens in de gemeente.

Zoals doorgerekend in het grondstoffenbeleid 2020-2025 zal deze maatregel een positief effect hebben op het scheidingspercentage en zal het leiden tot een verlaging van de hoeveelheid aangeboden restafval. De geprognostiseerde resultaten vanuit het grondstoffenbeleid worden in deze projectrapportage herberekend op basis van de huidige cijfers (zie tabel 6).

Tabel 6 Verwachte afvalcijfers invoering recycletarief

Afvalstroom (kg/inw.)	Afvalcijfers 2019	Verwachte effect invoering recycletarief 2019	Afvalcijfers 2022	Verwachte effect invoering recycletarief	Mutatie
Restafval (fijn)	225	89	194,8	125,9	- 68,9
Restafval (grof)	9	9	17,6	13,6	- 4,0
GFT	4	95	35,7	75,1	+ 39,3
Papier en karton	47	60	42,5	47,5	+ 5,0
Glas	19	29	17,8	21,8	+ 4,0
Textiel	4	5	2,9	4,9	+ 2,0
PMD	22	28	23,5	31,5	+ 8,0

Restafval (fijn + grof)

Met de invoering van de toegangscontrole (-33 kg, fijn en grof restafval) en vervolgens de invoering van het recycletarief kan het restafval worden gereduceerd tot 140 kg (126 fijn restafval + 14 grof restafval) per inwoner, per jaar. Dit is behoudender geschat dan de 98 kg (89 fijn restafval + 9 grof restafval) per inwoner, per jaar vanuit het grondstoffenbeleid 2020-2025. Belangrijkste oorzaak hiervan betreft de vooralsnog tegenvallende resultaten op het gebied van de gescheiden inzameling van GFT. Het draagvlak voor nieuwe maatregelen blijkt onder inwoners beperkt te zijn, wat resulteert in minder sterke effecten. Naast de afname van het restafval zal de invoering van het recycletarief zorgen voor een toename van de gescheiden grondstoffen. In de onderstaande alinea's zal dit nader worden toegelicht in vergelijking met de cijfers welke benoemd zijn in het grondstoffenbeleidsplan van 2020-2025.

Groente-, Fruit- en Tuinafval

Voor GFT is er bij de herijking van de cijfers zoals gezegd behoudender geschat vanwege de tegenvallende resultaten na de invoering van de gescheiden inzameling. Zoals aangegeven zijn hiervoor enkele oorzaken aan te wijzen, waarbij met name het beperkte draagvlak sterk effect heeft op de resultaten. Het aanbiedpercentage van de minicontainer voor de laagbouw lag voor 2022 op ongeveer 30%. Met de invoering van het recycletarief zal een nieuwe impuls worden gegeven aan de gescheiden inzameling van GFT. Gezamenlijk met de nieuwe ontwikkeling op het gebied van theezakjes en coffeepads⁸ zal dit naar verwachting resulteren in 75 kg per inwoner, per jaar gescheiden ingezameld GFT.

Papier en karton (OPK)

Het potentieel van Papier en karton is onderhevig aan een landelijke trend. De afgelopen jaren neemt de hoeveelheid papier en karton steeds verder af. In 2019 was dat nog 47 kg per inwoner, per jaar en inmiddels is dit gereduceerd tot 42 kg per inwoner, per jaar. Dit is in lijn met de huidige digitalisering. Tevens kampt Europa met een lage financiële opbrengst van het papier voor de gemeente(n), gevoed vanuit de markt in China en een toenemend aandeel van minder waardevol karton in het OPK. Hiermee is de potentiële milieuwinst voor het OPK beperkt.

Om de inzameling verder te optimaliseren kan overwogen worden om de inzamelfrequentie te verhogen. Op dit moment wordt deze grondstof bij de laagbouw eens in de vier weken ingezameld. Dit kan verhoogd worden naar eens in de twee à drie weken. Echter tegen hogere inzamelkosten, met beperkte milieuwinst. Deze maatregel verdient zichzelf daardoor niet terug, met slechts 2 kg meer papier en daarmee minder restafval per inwoner.

Glas

De hoeveelheid glas is ten opzichte van 2019 met 1 kg afgenomen tot 18 kg per inwoner per jaar. Vergelijkbare gemeenten zamelen gemiddeld 21 kg per inwoner per jaar in. Doordat inwoners bij een groter/frequenter aanbod van het restafval meer moeten betalen, zullen zij over het algemeen geneigd zijn het restafval beter te scheiden. Hiermee worden grondstoffen beter gescheiden, waaronder glas. Daarom kan verwacht worden dat een recycletarief kan leiden tot een toename van 4 kg glas per inwoner per jaar, uitkomend op 22 kg, per inwoner per jaar. Hiermee neemt het restafval iets af.

⁸ Theezakjes en coffeepads mogen vanaf 1 januari bij het GFT aangezien inmiddels ongeveer 95% composteerbaar is.

<https://www.koffiethetee.nl/news/koffiepaden-theezakjes-nu-ook-bij-het-gft-afval/>

Om de inzameling van glas daarnaast nog verder te stimuleren kan gekeken worden naar een aanvullende maatregel met lagere milieuwinst zoals de uitbreiding van het aantal glascontainers. In de huidige situatie beschikt de gemeente over 26 ondergrondse glascontainers. Dit aantal kan (zowel in locaties, als capaciteit) vergroot worden om daarmee de ingezamelde hoeveelheden verder te verhogen. Vanuit de sorteeraanalyse blijkt het restafval nog voor circa 3% uit glas te bestaan. Deze maatregel resulteert daarmee in een toename van ongeveer 1 – 1,5 kg per inwoner, per jaar.

Textiel

De hoeveelheid gescheiden ingezameld textiel blijkt de afgelopen jaren stabiel rond de 3 kg per inwoner, per jaar. Uithoorn loopt daarmee, in vergelijking tot andere gemeenten, achter. Op basis van de sorteeraanalyse blijkt dat er nog zo'n 15 kg per inwoner, per jaar aan textiel bij het restafval belandt⁹. Middels de invoering van een recycletarief kan worden verwacht dat dit een impuls geeft aan de inzameling waarbij een toename van 2 kg wordt verwacht tot 5 kg per inwoner, per jaar.

PMD

In het voorgaande grondstoffenbeleid (2014-2020) is ruim ingezet op de verbetering van de inzameling van PMD. Op dit moment levert een gemiddelde inwoner van Uithoorn per jaar circa 24 kg PMD gescheiden aan. Dit is onder het gemiddelde van een vergelijkbare gemeente (32 kg/inw./jr.) Met nog 20 kg aan PMD in het restafval wordt dan ook verwacht dat de extra prikkel van het recycletarief zal zorgen voor een stijging van circa 8 kg per inwoner per jaar, waardoor de gemeente op het gemiddelde van een klasse-C-gemeente zal uitkomen.

4.1.3 Overige maatregelen - kleine milieuwinst

BEST-Tas

Een additionele maatregel ter aanvulling van de inzamelpunten voor textiel kan de invoering van de BEST-tas zijn. Hierbij ligt de aandacht niet alleen op textiel, maar fungeert dit ook als stimulans van kringloopactiviteiten, zoals beschreven in het grondstoffenbeleidsplan. De BEST-tas is een initiatief waarbij men twee keer per jaar boeken, elektronica, speelgoed en textiel aan kan bieden. De resultaten bij andere gemeenten tonen aan dat hiermee jaarlijks circa 6 kg materiaal per inwoner extra gescheiden ingezameld kan worden, waarvan circa 40% textiel is. Hiermee kan jaarlijks ruim 2 kg/inwoner extra textiel ingezameld worden. Daarmee wordt circulariteit verder versterkt en zal het restafval iets afnemen en het scheidingspercentage licht stijgen. Hierbij dient vermeld te worden dat de gemeente per kwartaal van kringloop Ceres doorkrijgt hoeveel er (in gewicht) wordt verkocht en binnenkomt. Dat is niet alleen textiel, maar ook meubels, boeken en huishoudelijke apparaten. Dit gedeelte is niet meegenomen in de cijfers per inwoner, per jaar. Tevens wordt producentenverantwoordelijkheid steeds belangrijker waar door bijvoorbeeld Zeeman en Nelson op het gebied van textiel en schoenen op in gespeeld wordt. Dit zal in acht moeten worden genomen bij de keuze voor de BEST-tas.

Openingstijden scheidingsdepot

Naast de invoering van enkele grotere maatregelen kan er ook gekeken worden naar wat laagdrempelige, veelal eenvoudige inpasbare maatregelen. Een voorbeeld hiervan betreft de verruiming van de openingstijden van het scheidingsdepot. De huidige openingstijden zijn als volgt: Maandag, woensdag, vrijdag en zaterdag van 9.00 uur tot 12.30 uur en van 13.00 uur tot 16.30 uur. Met een extra openingsdag wordt het inwoners eenvoudiger gemaakt om grofvuil aan te leveren. Hiermee zal een deel van het grovere afval, maar ook het fijne afval zoals

⁹ Een sorteeraanalyse is een momentopname, waarbij dit een wat extreme afwijking lijkt te zijn, maar mochten deze cijfers aanhouden dan is er aandacht op deze fractie benodigd.

frituurvet, KCA en elektrische apparaten, uit het fijn restafval (aan huis) verdwijnen en gescheiden worden aangeleverd op het depot. Dit zal leiden tot een reductie van 1 kg restafval per inwoner per jaar.

GRIP-Wagen

GRIP staat voor Grondstoffen Inleverpunt en richt zich op de gescheiden inzameling van klein grof afval dat geregeld in het restafval belandt. Dit zijn elektrische apparaten, piepschuim, hout, puin, KCA, vlakglas, harde kunststoffen en metalen. De GRIP-wagen wordt (minimaal) 4 keer per jaar ingezet op locaties met veel bezoekers, zoals winkelcentra en marktplaatsen. Het dient daarbij als extra service voor de inwoner, maar biedt ook mogelijkheden voor extra communicatie over afval gerelateerde zaken. Met een juiste communicatie aanpak en bijkomende bekendheid kan dit aandeel grondstoffen stijgen tot ongeveer 2 kg/inw/jr.

4.1.4 Additionele stimulansen

Communicatie

Ongeacht de gekozen richting, of pakket van maatregelen, is een goede communicatieve aanpak een vereiste. In het participatietraject, voorafgaand aan de invoering van het nieuwe grondstoffenbeleid, is gebleken dat inwoners behoefte hebben aan goede, constante en complete communicatie over de (nieuwe) afvalinzameling. Deze communicatie loopt via de website, de AfvalWijzer App, duurzaamheidspagina in De Nieuwe Meerbode, een afvalkrant, social media, video's die via social media worden verspreid, stickers op ondergrondse containers, evenementen (zoals Nederland Schoon en Nationale compostdag).

Een andere wijze van inzamelen vergt een aanpassing in het gedrag van inwoners. Gedragsverandering kan alleen bereikt worden mits hier structureel aandacht aan geschonken wordt. Het is noodzakelijk om het belang van verbeterde afvalscheiding duidelijk te kunnen maken aan inwoners aangezien dit voor draagvlak zorgt. Door inwoners te voorzien van heldere en complete scheidingsregels en ervoor te zorgen dat het voor inwoners in één oogopslag helder is waar alle inzamelpunten zich bevinden zal de gescheiden inzameling verbeteren. Tevens is het belangrijk om de inwoner te enthousiasmeren zodat het als een vrijwillige gedragsverandering voelt. Bij het ontvangen van de pasjes ontvangen inwoners (technische) informatie in een brief aan huis en een folder. Bij de invoering van het recycletarief worden de inwoners ook met een brief op de hoogte gesteld, over de door de raad gekozen vorm. Tevens zal er aandacht zijn voor de mogelijkheid tot het stellen van vragen via de telefoon, de website of e-mail. Het effect hiervan moet gezien worden als aanvullend op het beleid en een afname in kilo's restafval is daarom lastig in te schatten.

Inzet afvalcoach

Bij wijken die minder goed presteren in het scheiden van afval kan een afvalambassadeur of afvalcoach worden ingezet. Afvalambassadeurs zijn voornamelijk mensen die bekend zijn in de wijk en/of er zelf wonen. Op deze manier kunnen zij op een vrijblijvende wijze met (mede)bewoners het gesprek aangaan over het nut en noodzaak van goede afvalscheiding. Mogelijk kan ook gekozen worden voor professionele afvalcoaches die worden ingehuurd. Een vervolgstap hierop is afvalpreventie waarbij tips worden gegeven hoe de bewoner de afvalstapel ook daadwerkelijk kan verkleinen. De inzet van afvalcoaches kan een beleidsinstrument op zich zijn, maar is zeker een ondersteunende maatregel bij de invoering van grotere maatregelen, zoals een recycletarief. Afvalcoaches kunnen worden betrokken bij de acties van handhaving om bewoners van extra informatie te voorzien. Ook hiervan is het effect aanvullend op het beleid en een afname in kilo's restafval is daarom lastig in te schatten.

Handhaving

Handhaving kan worden ingezet als een op zichzelf staand beleidsinstrument, als prikkel voor een betere afvalscheiding. Een logische keuze is om steviger in te zetten op de controle van de naleving van de scheidingsregels. De aanwezigheid van grondstoffen in het restafval is moeilijk per huishouden te controleren gezien de inzamelmethodiek van de gemeente. Restafval wordt namelijk ingezameld via ondergrondse containers, met uitzondering van het buitengebied. Bijplaatsingen en dumpingen zijn alleen te beboeten als er adresmateriaal wordt aangetroffen.

Of de minicontainers voor grondstoffen de juiste inhoud bevatten is bij de laagbouw op huishoudenniveau te controleren. Bij overtredingen kunnen inwoners eenvoudig gewaarschuwd (gele kaart) of beboet (rode kaart) worden. Echter betreft handhaving idealiter een sluitstuk van beleid en geen maatregel op zichzelf waardoor de daling in restafval of percentuele verbetering in scheiding niet in te schatten is.

4.2 Voorgestelde maatregelen fase 2

Om de noodzakelijke stappen te maken in het verminderen van restafval wordt aangeraden om de invoering van een recycletarief door te voeren. Dit kan, waar gewenst, gedaan worden in twee stappen. De eerste stap is daarbij de invoering van toegangscontrole op de ondergrondse restafval containers en een bijbehorende afvalpas per huishouden. Hierbij kan gelijk gekozen worden om deze pas te gebruiken op het scheidingsdepot. Vanaf dat moment is de pas de 'sleutel' om de ondergrondse restafvalcontainer en tijdens de openingstijden de slagboom voor het scheidingsdepot te openen. Het gebruik van de pas is in het eerste jaar van invoering 'gratis', waarbij geen inworpregistratie bij de restafvalcontainers plaatsvindt. Op deze manier kan de inwoner wennen aan het idee van een pas om de container te openen. Het verrekenen van de kosten per inworp zullen nog binnen de reguliere afvalstoffenheffing plaatsvinden.

Eén jaar na invoering van de toegangscontrole wordt het recycletarief ingevoerd waarbij de bewoner per inworp in de restafvalcontainer gaat betalen. Dit zal worden geregistreerd op de pas die al in het jaar daarvoor is uitgegeven. De gemeente kan ervoor kiezen in de tussentijd in te zetten op de maatregelen met kleine milieuwinst als extra stimulans.

Bij de lintbebouwing worden de aanbiedingen van de minicontainer voor restafval geregistreerd. Deze containers bevatten al een chip die aan het systeem gekoppeld kan worden.

4.2.1 Mogelijke varianten van het recycletarief

Het zogenoemde recycletarief kan op meerdere manieren ingevoerd worden. Hierin zijn enkele keuzes te maken. In onderstaand hoofdstuk worden deze varianten toegelicht en met elkaar vergeleken.

Tariefdifferentiatie op basis van volume-frequentie

Binnen dit systeem zal de inwoner betalen op basis van het aantal keren, de frequentie, dat het restafval bij de ondergrondse container wordt aangeboden. Voor het grootste gedeelte van de inwoners van Uithoorn en De Kwakel houdt dat in dat er per keer dat zij gebruik maken van de ondergrondse container een registratie plaatsvindt. Hiermee wordt bijgehouden hoe vaak iedere pas gebruikt wordt. Op basis daarvan wordt vervolgens afgerekend. Hiervoor zal toegangscontrole op alle voorzieningen geïnstalleerd moeten zijn. Het effect van een dergelijke maatregel op het aanbiedgedrag van restafval is goed. Men denkt beter na wat bij het restafval gegooid wordt, aangezien men anders vaker gaat betalen. Ook zorgt dit ervoor dat er in principe vooral volle zakken aangeboden worden. De grootste effecten van een dergelijke maatregel zullen merkbaar zijn voor PMD (veel volume) en GFT-afval (veel in volume en gewicht).

Een dergelijke differentiatie op frequentie kan op verschillende manieren worden vormgegeven.

 Tariefstelling: vast tarief per aanbieding:

Inwoners betalen vastrecht per aansluiting en daarbovenop per aanbieding één vast tarief. Dat bedrag wordt bepaald op basis van een realistisch aanbodgedrag. Bijvoorbeeld uitgaande van 1x 60 liter per week. Maakt men 52 keer (gelijk aan 1x week) gebruik van de container dan betaalt men grofweg hetzelfde bedrag als nu. Maakt men vaker gebruik dan betaalt men meer, en bij minder gebruik nemen de kosten in verhouding ook af. Er kan ook worden gekozen met een kleiner trommelsysteem voor 30 liter zakken. Hiervoor kan op de huidige container een inwerpverkleiner geplaatst worden of kan de gehele trommel vervangen worden. De werking van de container blijft daarbij onveranderd. Het vervangen van alle trommelsystemen in Uithoorn is voor de gemeente een buitensporige investering.

 Tariefstelling: voorschotregeling:

Een andere vorm is dat het gebruik van de container per huishoudgrootte wordt ingeschat en dit aan het begin van het jaar gezamenlijk met het vastrecht wordt betaald. Achteraf kan het huishouden geld terugkrijgen of geld bij moeten betalen naar ratio van het aanbodgedrag. Op deze wijze is het gevoel van beloning groter.

 Betalingsvorm: post-paid:

De meeste gemeenten in Nederland werken met een post-paid systeem waarbij huishoudens aan het einde van het jaar een afrekening krijgen waarin zichtbaar is hoe vaak zij het restafval bij de container hebben aangeboden, het variabele deel. Via dit inzicht kan een stimulans worden geboden voor de inwoner om minder restafval aan te bieden. Als dit wekelijks, maandelijks of per kwartaal inzichtelijk wordt gemaakt zal dit deze stimulans alleen maar verhogen. Dit kan gedaan worden via een brief, maar ook via een digitaal portal waarbij het pasnummer de toegangscode is.

 Betalingsvorm: pre-paid:

Een andere vorm die op dit moment in twee gemeenten wordt toegepast, waaronder buurgemeente Ouder-Amstel, betreft pre-paid. Pre-paid is een vorm waarbij de inwoner, voorafgaand aan de aanbieding op de ondergrondse container, geld zet op de afvalpas via een onlinesysteem of oplaadzuil, vergelijkbaar met een OV-chipkaart. Na het aanbieden van de pas en het openen van de container wordt het bedrag direct van de pas afgeschreven. Zodra het bedrag op de pas is besteed zal de inwoner weer opnieuw geld op de pas moeten zetten. Het voordeel hiervan is dat het bewustzijn van de inwoner op het gebied van de hoeveelheid restafval wordt verhoogd en het systeem volledig privacyproof is. Bankgegevens worden niet opgeslagen en de gelden komen direct bij de gemeente op de rekening. Het nadeel is dat er het gehele jaar door een grote bijkomende administratieve last is voor de gemeente aangezien bewoners meer vragen hebben over de afschrijving van het aantal aanbiedingen. En sneller bij de gemeente aankloppen als er volgens hen een onjuiste afschrijving is of andere problemen met de pas plaatsvinden.

Tariefdifferentiatie op basis van gewicht

Binnen dit systeem betalen inwoners een vastrecht, en per aanbieding, en wordt ook op basis van het totaalgewicht wat men als restafval aanbiedt betaald. Voor dit systeem wordt dus zowel geregistreerd dat men de pas aanbiedt voor het aanbieden van afval bij de container, maar wordt ook direct gewogen welke

hoeveelheid restafval aangeboden wordt. Gemeenten waar het restafval ingezameld wordt met minicontainers aan huis kunnen voor deze optie kiezen. Gemeente Uithoorn zamelt het restafval in met ondergrondse containers, waarvoor dan weegmodules geïnstalleerd moeten worden. Echter blijkt deze techniek vooralsnog niet betrouwbaar genoeg om betrouwbare metingen uit te kunnen voeren.

Het effect van een dergelijke maatregel op het aanbodgedrag van het restafval is positief bij gemeenten die dit hebben ingevoerd. Men denkt beter na wat er bij het restafval gegooid wordt. De grootste winst wordt hiermee geboekt ten aanzien van het GFT-afval. GFT-afval is bij uitstek een afvalfractie die veel weegt. Het loont voor inwoners dus om dit goed te scheiden en daarmee het gewicht van het restafval sterk te verminderen. Ook op OPK en Glas heeft dit over het algemeen een positief effect, vanwege dezelfde redenen.

4.2.2 Bepalen tarievenstructuur

De introductie van een recycletarief dient goed voorbereid te worden. Ten eerste zal er tijd moeten worden gereserveerd voor de aanbesteding van het toegangscontrolesysteem (IRDC-systeem), de levering en de plaatsingstermijnen daarvan. Ten tweede dient het op orde brengen van de registratiesystematiek, alsmede de interne processen en systemen (denk bijvoorbeeld aan belastingen) zorgvuldig te gebeuren. Bovendien moeten de besluiten over de hoogte van de tarieven, in welke vorm dan ook, goed doordacht en toekomstbestendig genomen worden. Om inwoners te laten wennen aan een nieuw tariefsysteem wordt voorgesteld om de afvalstoffenheffing op te bouwen uit een relatief hoger vastrecht en te starten met een relatief lager tarief per aanbieding (prijsprikkel) en dit jaarlijks te herijken. Met deze herijking kan het tarief per 'aanbieding' groeien richting een kostendekkend systeem voor de inzameling en verwerking van restafval. Op deze wijze kunnen inwoners rustig kennis maken met een recycletarief. Tevens zal ook nog een praktische kant van toepassing zijn waarbij rekening moet worden gehouden met aanvullende keuzes rondom compensatiemaatregelen, bijvoorbeeld voor inwoners met een minimuminkomen en/of medisch afval en met zwerfafvalrapers. Na een positief besluit in de raad is de toegangscontrole per 1 januari 2024 haalbaar. De raad kan zich na het zomerreces van 2023 gaan oriënteren op dergelijke keuzes.

4.3 Verwachte kosten

Middels berekeningen op basis van de huidige cijfers kan een voorzichtige doorkijk worden gemaakt in de verwachte kosten van zowel de invoering van een toegangscontrole als de invoering van een opvolgend recycletarief. De uiteindelijke uitwerking van de kosten zal afhankelijk zijn van de keuzes die gemaakt worden over het soort recycletarief en de eventuele aanvullende maatregelen. De exacte tariefstelling in het kader van de afvalstoffenheffing zal om deze reden dan ook pas op een later moment worden uitgewerkt.

4.3.1 Invoeren van toegangscontrole

De invoering van de toegangscontrolesystemen op de ondergrondse restafvalcontainers en het scheidingsdepot vergt een investering van € 493.188 neerkomend op € 8,60 per huishouden per jaar. Deze investering is eveneens noodzakelijk ter voorbereiding van de invoering van het recycletarief. Deze investering omvat onder andere het toepassen van een toegangscontrolesysteem op de ondergrondse containers en het scheidingsdepot, alsmede het uitzetten en koppelen van de passen van alle huishoudens in de gemeente. Tevens valt hieronder de eenmalige communicatie over het nieuwe beleid en het pasjessysteem. Hierbij dient vermeld te worden dat de investeringskosten in vergelijking met de kostenberekening van 2019 verhoogd zijn. Dit is met name te wijten aan een grote stijging van materiaalkosten in de afgelopen jaren (o.a. onder invloed van COVID-19 en de oorlog in Oekraïne).

Wanneer de structurele kosten (-€) worden meegenomen in de berekening stijgen de kosten per huishouden per jaar met ca. € 6,00. De structurele kosten omvatten onder andere extra capaciteit voor beleid, handhaving en toezicht. Toch brengen de structurele kosten het bedrag van € 8,60 naar € 6,00 per huishouden, vanwege de vermindering van restafval. Hierdoor worden verwerkingskosten (inclusief verbrandingsbelasting) vermeden en hoeven de ondergrondse restafvalcontainers minder vaak geleegd te worden. De lichte stijging van de hoeveelheid grondstoffen zal in dit scenario ook invloed hebben op de opbrengst van deze stromen.

Tabel 7 Kosten invoering toegangscontrole

Kosten Toegangscontrole			
Kosten, excl. btw	Investeringskosten	€ /jaar	€/huishouden/jaar
Eenmalige kosten (kapitaallasten)	€ 493.188	€ 113.153	€ 8,60
Structurele kosten, incl. onderhoud en onvoorzien		€ -33.415	€ -2,60
Totaal kosten/opbrengst		€ 79.738	€ 6,00

4.3.2 Toegangscontrole + Recycletarief

Na de invoering en installatie van de toegangscontrolesystemen zullen er nog aanvullende investeringen nodig zijn voor de aanpassing naar het recycletarief. Dit omvat met name projectbegeleiding en opnieuw eenmalige communicatie voor de toelichting op het aangepaste systeem. Daarmee komen de totale investeringskosten op € 579.938, neerkomend op € 9,40 per huishouden per jaar. Daartegenover staan de ontwikkelingen in de structurele kosten (- €). Deze ontwikkelingen betreffen kosten van Gemeentebelastingen Amstelland en capaciteit voor beleid, toezicht en handhaving (o.a. om bijplaatsingen te ontmoedigen). Echter heeft de vermindering van restafval en de toename van grondstoffen ook invloed op de afvalstoffenheffing wat resulteert in een mutatie van € 9,00 (€ 6,00 toegangscontrole + € 3,00 recycletarief) per huishouden per jaar. De hoogte van dit bedrag is per huishouden beïnvloedbaar door het handelingsperspectief wat ontstaat met het recycletarief. Hoe beter inwoners scheiden of doen aan afvalpreventie, hoe lager dit bedrag kan worden. Met alleen de invoering van de toegangscontrole is dit handelingsperspectief niet van toepassing.

Tabel 8 Totale kosten invoering toegangscontrole en recycletarief

Kosten Toegangscontrole + Recycletarief			
Kosten, excl. btw	Investeringskosten	€ /jaar	€/huishouden/jaar
Eenmalige kosten (kapitaallasten)	€ 579.938	€ 124.830	€ 9,40
Structurele kosten, incl. onderhoud en onvoorzien		€ -4.858	€ -0,40
Totaal kosten/opbrengst		€ 119.972	€ 9,00

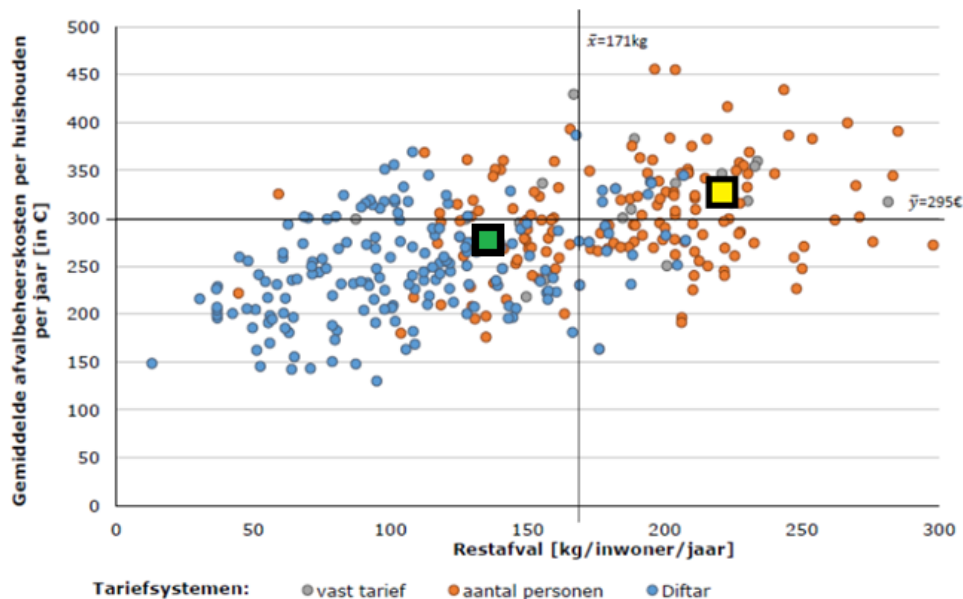
4.3.3 Aanvullende maatregelen

Tot slot zijn er nog aanvullende maatregelen die meegenomen kunnen worden in de kostenberekening.

Voor de BEST-Tas zal gekeken moeten worden naar de aanschaf van tassen, dit is in veel gevallen een stevige plastic zak met opdruk, 2 inzamelrondes per jaar en personele inzet. De eerste inzamelronde wordt daarbij geschat op een 15% deelname en de tweede op 25% deelname door meer bekendheid. Deze aanvullende service zal € 1,70 per huishouden per jaar kosten. Als er wordt gekozen voor de verruiming van de openingstijden zal dit extra personele inzet vergen wat neerkomt op € 1,03 per huishouden per jaar. Voor de GRIP-wagen zijn alleen de inzamelkosten berekend op basis van 4 inzamelrondes met 2 medewerkers. De aanschaf van een eigen GRIP-voertuig is een buitensporige investering voor de gemeente Uithoorn. Bij invoering van deze maatregel wordt aangeraden een samenwerkingsverband te zoeken met bijvoorbeeld Meerlanden of Amsterdam. Of dit daadwerkelijk een mogelijkheid is zal nog moeten blijken. Kijkend naar alleen de inzamelkosten komt dit neer op € 1,40 per huishouden per jaar. Als de gemeente gebruik zal willen maken van een afvalcoach is dat gebruikelijk voor 16 uur per week (0,4 FTE), neerkomend op € 1,48 per huishouden per jaar. Er kan hierbij gekozen worden voor een hogere of lagere inzet.

Tabel 9 Kosten invoering aanvullende maatregelen

Kosten aanvullende maatregelen		
Kosten, excl. Btw	€ /jaar	€/huishouden/jaar
BEST Tas		
Aanschaf tassen, 2 inzamelrondes, personele inzet	€ 22.658,20	€ 1,70
Openingstijden Scheidingdepot		
Personele inzet	€ 13.750,00	€ 1,03
GRIP Wagen		
Inzamelkosten 35 uur per volledige inzamelronde, 4x per jaar	€ 18.200,00	€ 1,40
Inzet afvalcoach (buiten inzet GRIP Wagen)		
0,4 FTE	€ 20.000,00	€ 1,48

Figuur 3 Potentiële positie Uithoorn na invoering toegangscontrole en recycletarief. Gele vierkant is de huidige positie (2022), groen vierkant is de potentiële positie na invoering toegangscontrole en recycletarief. Bron afbeelding: RWS, 2021

4.4 Verwacht effect op service

Tenslotte wordt nog aandacht besteed aan het service-element van de gemeente. Qua uitgezette/aantal inzamelmiddelen zijn op dit moment geen aanpassingen noodzakelijk. Het restafval zal ingezameld blijven worden met de ondergrondse containers, met uitzondering van de lintbebouwing. Desalniettemin kan de toegangscontrole en voornamelijk het recycletarief invloed hebben op de service-ervaring van de inwoner. Wanneer een inwoner beter afval gaat scheiden door deze aanpassing in beleid zal de inwoner minder vaak naar de ondergrondse container hoeven te lopen. Dit zal voornamelijk bij laagbouw een voordeel opleveren voor de inwoner aangezien er gebruik gemaakt kan worden van minicontainers aan huis voor het aanbieden van de gescheiden grondstofstromen. Voor hoogbouw zal dit effect wat minder zijn aangezien inwoners in alle gevallen naar de dichtstbijzijnde container moeten lopen, ongeacht of het restafval of grondstoffen betreft.

Het effect van betalen per keer kan zowel als een serviceverhoging, maar ook als een serviceverlaging ervaren worden door de inwoner. Het idee van een serviceverhoging ontstaat doordat de achterliggende gedachte “de vervuiler betaalt” geaccepteerd wordt. Door deze aanpassing in beleid worden de lasten van het systeem naar rato verdeeld. Hoe beter men scheidt, hoe minder men betaalt. Het gevoel van een serviceverlaging kan ontstaan doordat men meer moeite moet gaan doen om het restafval aan te bieden. Bij het pasjessysteem moet men het pasje meenemen naar de container om deze te openen. Bij een recycletarief moet men eventueel de pas opladen en gaat men op de kosten letten. Dit betekent afval beter scheiden of voorkomen. Deze extra handelingen kunnen effect hebben op de service-ervaring. Al blijkt vanuit andere gemeenten dat dit na een periode van gewenning weer zal afnemen.

Tot slot is er gesproken over het uitvoeren van aanvullende maatregelen zoals een BEST-Tas, GRIP-wagen en de inzet van een afvalcoach, maar ook verruiming van de openingstijden op het scheidingsdepot. Deze maatregelen dragen in de meeste gevallen bij aan de service-ervaring van de inwoner doordat het de inwoner makkelijker wordt gemaakt om te scheiden of daarmee wordt geholpen.

5. Conclusie

Op 28 januari 2021 heeft de gemeenteraad fase 1 van het nieuwe grondstoffenbeleid 2020-2025 van de gemeente Uithoorn vastgesteld (zie Bijlage 3 voor de bestuurlijke samenvatting). Voor dit nieuwe beleid is onderzocht op welke manier het scheiden van afval verbeterd kan worden. Daarbij wordt een gefaseerde aanpak voorgesteld, om inwoners eerst aan een nieuwe inzamelmethode te laten wennen om vervolgens een extra stimulans aan de afvalscheiding te geven. In dit geval middels een opvolgende maatregel in de vorm van toegangscontrole en een recycletarief. Deze maatregel (fase 2) is nog niet vastgesteld door de raad.

Fase 1 van het grondstoffenbeleid betrof het introduceren van de inzameling van groente-, fruit- en tuinafval (GFT) voor zowel de laagbouw als de hoogbouw. De invoering van gescheiden inzameling van GFT heeft vooralsnog geleid tot 36 kg GFT per inwoner per jaar. Deze hoeveelheid ligt aanzienlijk lager dan de geprognostiseerde 70 kg per inwoner per jaar en het landelijk gemiddelde van 90 kg per inwoner per jaar. Een extra stimulans is noodzakelijk. Om deze extra impuls te geven en daarmee het restafval verder te verminderen heeft de commissie ingestemd met de doorrekening van de potentiële maatregelen voor fase 2, middels een projectrapportage waarbij het milieu-, financiële- en service-aspect wordt behandeld. Dit is een herijking van de berekeningen die zijn gemaakt voor het grondstoffenbeleid 2020-2025 en beschrijft de mogelijkheden die zijn behandeld in de doorkijk van de evaluatie. Uit de projectrapportage zijn de volgende conclusies te trekken.

Een extra impuls op het restafval is benodigd. Hierbij wordt een gefaseerde invoer van een recycletarief aangeraden waarbij:

- de eerste stap het invoeren van de toegangscontrole met de bijbehorende afvalpas is, per 2024.
- gevolgd door invoering van het recycletarief een jaar later, per 2025.

Het effect van deze maatregelen is, naar aanleiding van de GFT-resultaten en de corona jaren, behoudend, maar positief ingeschat op 140 kg restafval (fijn en grof), per inwoner per jaar en een scheidingspercentage van 69%. Deze resultaten zijn onderdeel van een groeimodel waarbij wordt gezien dat de bewustwording van de inwoner over het milieu en klimaat blijft groeien, met als effect een verbeterde afvalscheiding in de komende jaren en een verdere daling van het restafval.

De gemeente Uithoorn heeft nog veel potentie voor het verlagen van de hoeveelheid restafval per inwoner per jaar en het verhogen van de gescheiden stromen. De voorgestelde gefaseerde aanpak zal - naast een milieurendement - op termijn een financieel voordeel opleveren welke verrekend wordt binnen de afvalstoffenheffing. Het eerste jaar dient als gewenningsfase waarbij de gemeente op de achtergrond kan werken aan de invoering van een recycletarief en de inwoner kan wennen aan het gebruik van de pas.

5.1 Milieu

De gemeente heeft met de invoering van de GFT-inzameling de basis qua inzamelmogelijkheden op orde gesteld. Desalniettemin blijven de afval- en grondstoffencijfers achter op de gestelde prognose. Een gemiddelde inwoner van Uithoorn produceert in 2022 nog circa 212 kg restafval (fijn en grof restafval samen). Een gemiddelde inwoner in Uithoorn produceert in 2022 45 kg meer restafval dan het gemiddelde in vergelijkbare gemeenten. Ook blijft het scheidingspercentage (54%) achter bij het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten (68%). Uit de sorteeraanlyse van juni 2022 blijkt dat nog steeds de helft van het restafval uit GFT bestaat (50%). Naar

waarschijnlijkheid is dit percentage aan het begin van 2023 lager doordat de hoogbouw gedurende een half jaar de mogelijkheid heeft om GFT gescheiden aan te bieden en doordat er in de sorteeraanlyse van 1 juni 2022 buitensporig veel tuinafval zat. Middels een opvolgende sorteeraanlyse kan dit bevestigd worden. Verder is er op het gebied van PMD (8,4%) en textiel (7,8%) ook nog ruimte voor verbetering. Tot slot is naast afvalscheiding, ook afvalpreventie een belangrijke factor welke een steeds belangrijkere rol zal gaan spelen als de gemeente naar een circulaire samenleving toewerkt. Preventie betekent minder verspilling, waarbij grondstoffen worden bespaard en de afvalberg wordt verkleind.

5.1.1 Toegangscontrole

Ondergrondse container

Door de ondergrondse restafvalcontainers te voorzien van een toegangscontrolesysteem (alleen te openen met een afvalpas, die uitsluitend verstrekt wordt aan inwoners van de gemeente Uithoorn) wordt misbruik van de voorzieningen, en afvaltoerisme voorkomen. Het is lastig in te schatten welk verlagend effect deze maatregel precies zal hebben, aangezien de hoeveelheid “misbruik” onduidelijk is, dat kan nu namelijk niet geregistreerd worden. Desalniettemin wordt ervan uitgegaan dat het restafval in de eerste fase (toegangscontrole) afneemt met 15%, wat neerkomt op 31 kg per inwoner, per jaar, en de hoeveelheden van de grondstofstromen zeer licht zullen stijgen.

Scheidingsdepot

Een aanvullende maatregel die hier direct op aansluit is de toevoeging van een toegangscontrole op het scheidingsdepot. Door ook hier direct een toegangscontrole op toe te passen middels de uitgegeven pas en een geplaatste paslezer op het depot kunnen alleen nog bewoners van de gemeente Uithoorn het depot betreden. Buurgemeenten en klussers uit de regio worden hiermee uitgesloten. Dit zal tot een kleine afname van 2 – 4 kg restafval leiden.

5.1.2 Recycletarief

Na een gewenningsperiode van 1 jaar kan de gemeente het recycletarief (in de gekozen vorm) invoeren. Het gebruik van prijsprikkels, zoals een recycletarief, is een economische stimulans waarbij Inwoners zelf de touwtjes in handen hebben om de hoogte van de eigen afvalstoffenheffing direct te beïnvloeden. De prijsprikkel op restafval dient daarbij als stimulans om de grondstofstromen zoals GFT, papier en PMD beter te gaan scheiden. Hoe beter je als inwoner scheidt, dan wel restafval voorkomt, hoe lager daarmee je aanbod van restafval en, in lijn daarmee, hoe lager de te betalen afvalstoffenheffing. Verwacht wordt dat deze maatregel leidt tot een verdere reductie van het fijne restafval (-35%) tot 126 kg. De hoeveelheden van de grondstofstromen zullen hierbij stijgen wat uiteindelijk neerkomt op een scheidingspercentage van 69%.

5.2 Kosten

Middels berekeningen op basis van de huidige cijfers kan een voorzichtige doorkijk worden gemaakt in de verwachte kosten van de invoering van een toegangscontrole en opvolgend een recycletarief.

5.2.1 Toegangscontrole

De invoering van de toegangscontrolesystemen op de ondergrondse restafval containers en het scheidingsdepot vergt een investering. Deze investering is eveneens noodzakelijk ter voorbereiding van de invoering van het recycletarief. De kosten per huishouden stijgen onder invloed van deze keuze met ca. € 6,00 per huishouden.

5.2.2 Toegangscontrole en Recycletarief

Na de invoering en installatie van de toegangscontrolesystemen zullen er nog extra investeringen nodig zijn om het systeem gereed te maken voor het recycletarief. Daarmee komen de totale kosten op €9,00 (€6,00 toegangscontrole + €3,00 recycletarief) per huishouden per jaar.

5.2.3 Aanvullende maatregelen

- De BEST-tas. Hierbij zal gekeken moeten worden naar de aanschaf van tassen, 2 inzamelrondes per jaar en personele inzet. Deze aanvullende service zal €1,70 per huishouden per jaar kosten.
- De verruiming van de openingstijden vergt extra inzet van personeel wat neer komt op 0,25 FTE en €1,03 per huishouden per jaar.
- Voor de GRIP-wagen zijn alleen de inzamelkosten berekend op basis van 4 inzamelrondes met 2 medewerkers, wat neerkomt op €1,40 per huishouden per jaar.
- Een afvalcoach wordt gebruikelijk ingezet voor 16 uur per week (0,4 FTE), neerkomend op €1,48 per huishouden per jaar.

5.3 Service

De service rondom de beschikbare inzamelmiddelen zal voor inwoners hetzelfde blijven. Desalniettemin kan de toegangscontrole en voornamelijk het recycletarief invloed hebben op de service-beleving van de inwoner. Wanneer een inwoner beter afval gaat scheiden door deze aanpassing in het beleid zal de inwoner minder vaak naar de ondergrondse container moeten lopen, wat als prettig kan worden ervaren.

Het effect van betalen per keer kan zowel als een serviceverhoging, maar ook als een serviceverlaging ervaren worden door de inwoner. Het idee van een serviceverhoging ontstaat doordat de achterliggende gedachte “de vervuiler betaalt” geaccepteerd wordt. Door deze aanpassing in het beleid worden de lasten van het systeem naar rato verdeeld. Hoe beter men scheidt en afval voorkomt, hoe minder men betaalt. Het gevoel van een serviceverlaging kan ontstaan doordat men meer moeite moet gaan doen om het afval aan te bieden (pas meenemen naar de container) en omdat men op de kosten gaat letten (afval beter scheiden of voorkomen). Deze extra handelingen kunnen effect hebben op de service-ervaring. Al blijkt vanuit andere gemeenten dat dit na een periode van gewenning weer zal afnemen.

Tot slot is er gesproken over aanvullende maatregelen zoals een GRIP-wagen, afvalcoach en BEST-Tas. Deze maatregelen dragen in de meeste gevallen bij aan de service-ervaring van de inwoner doordat het de inwoner makkelijker wordt gemaakt om te scheiden of daarmee wordt geholpen.

Bijlagen

1.	Bijlage: Beleidskaders.....	28
2.	Bijlage: Samenvatting maatregelen grondstoffenbeleid Uithoorn 2014-2020.....	30
3.	Bijlage: Bestuurlijke samenvatting grondstoffenbeleid Uithoorn 2020- 2025.....	32

Bijlage 1: Beleidskaders

Het Europees beleid stelt de kaders waaraan het afvalbeleid in de landen van de Europese Unie moeten voldoen. Het Europees beleid streeft naar een circulaire economie. Europa beschikt in beperkte mate over grondstoffen en wil daarvoor niet afhankelijk zijn van anderen op lange termijn. Het Europees beleid wordt overgenomen in het landelijk afvalbeleid en door de gemeenten overgenomen in het eigen beleid voor afvalbeheer. In dit hoofdstuk wordt een korte samenvatting van het landelijk beleid gegeven, met de op dit moment relevante actuele onderwerpen.

Korte samenvatting van het Nederlandse beleid

De Europese afvalwetgeving is geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving in de vorm van de Wet milieubeheer (Wm) en het Landelijk afvalbeheerplan (LAP3). De Wet milieubeheer verplicht de gemeenten zorg te dragen voor afvalinzameling en -verwijdering voor huishoudens. Deze zorgplicht kent zijn oorsprong in het beschermen van de volksgezondheid.

In het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) wordt vastgelegd hoe we in Nederland met huishoudelijk en bedrijfsafval omgaan. LAP3, het derde Landelijk Afvalbeheerplan, heeft een looptijd van 2017 tot en met 2029. Overheden zijn wettelijk verplicht om, bij al hun besluiten die het afvalbeheer raken, rekening te houden met het LAP. In LAP3 is de verwachting vastgelegd dat de hoeveelheid huishoudelijk restafval zal afnemen tot gemiddeld 30 kg/inwoner in 2025.

De Rijksoverheid heeft in het programma 'Nederland Circulair in 2050' uitgesproken dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. LAP3 vervult een functie als instrument bij de transitie naar een circulaire economie.

VANG-huishoudelijk afval

Om de doelen van het programma 'Nederland Circulair in 2050' te halen, moet het huishoudelijk afval beter worden gescheiden. De ambitie is om afval zoveel als mogelijk te voorkomen en dat wat toch wordt aangeleverd zo goed mogelijk te scheiden. De doelstelling is minstens 75% afvalscheiding in 2020 en uiteindelijk nauwelijks tot geen restafval meer in 2050. In het uitvoeringsprogramma VANG huishoudelijk afval is verder uitgewerkt hoe deze doelstelling wordt bereikt. Dit programma bestaat uit een breed scala aan activiteiten waarop wordt ingezet. Zowel preventie, als afvalscheiding en recycling krijgen de aandacht. In maart 2022 heeft een herijking plaatsgevonden voor de planning 2021-2025. Voor de periode 2021-2025 blijft het streven om door middel van goede afvalscheiding hoogwaardige recycling te faciliteren, maar het accent komt sterker te liggen op hoogwaardigere (kwalitatief betere) ingezamelde stromen.¹⁰

Ambities Grondstoffenbeleidsplan Uithoorn 2020-2025

Om te kunnen voldoen aan de gestelde VANG-doelstellingen heeft Uithoorn realistische doelstellingen uitgezet die passen bij de gemeentelijke ambities geplaatst in de lokale context. Dit alles in de voor de gemeente

¹⁰ Bron: Rijkswaterstaat, 2022, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/03/10/bijlage-uitvoeringsprogramma-vang-hha-2021-2025>

haalbare tijdlijn. Deze doelstellingen zijn vastgelegd in het grondstoffenbeleid 2020-2025. Om hiertoe te komen wordt gewerkt in 2 fasen. Fase 1 betreft de invoering van gescheiden GFT-inzameling aan huis en fase 2 betreft de invoering van een recycletarief om restafval verder terug te dringen.

Bijlage 2: Samenvatting maatregelen grondstoffenbeleid Uithoorn 2014- 2020

Uitgevoerd voorafgaand aan fase 1

Bij het grondstoffenbeleid 2014-2020 is gewerkt aan de invoering van het omgekeerd inzamelen. Er is voornamelijk ingezet op optimalisatie van het toenmalige inzamelsysteem en het verhogen van bronscheiding. Door de gehele gemeente Uithoorn werden ondergrondse containers geplaatst voor inzameling van GF/Restafval en voor de inzameling van PMD bij de laagbouw wordt gebruik gemaakt van minicontainers aan huis. De hoeveelheid restafval daalde, maar onvoldoende om in de buurt van de VANG-doelstellingen voor 2020 te komen.

De belangrijkste veranderingen en optimalisaties die hebben plaatsgevonden zijn:

- Omgekeerde inzameling, dat wil zeggen: restafval moeten de laagbouwbewoners zelf wegbrengen naar de ondergrondse container. Grondstoffen zoals papier en karton, en plastic- en metalen verpakkingen en drankenkartons (PMD) komen wij ophalen.
- Er zijn ca. 200 ondergrondse restafvalcontainers geplaatst voor de laagbouwwoningen.
- Voor papier hadden de laagbouwbewoners al een minicontainer van 240 liter met een blauw deksel. Hun minicontainer voor restafval kreeg een oranje deksel. Die gebruikten ze voortaan om PMD in te bewaren en aan te bieden.
- Inwoners die verder dan 200 meter van een ondergrondse rest afvalcontainer wonen (de lintbebouwing) behielden hun minicontainer voor restafval en kregen er een minicontainer voor PMD bij.
- Hoogbouwbewoners hadden de beschikking over een ondergrondse restafval container en een ondergrondse papiercontainer. Hier kwam een ondergrondse PMD-container bij, om de inzameling met PMD-zakken geheel te beëindigen.
- Als gevolg van deze keuzes is de bronscheiding van PMD gestegen tot 65% en is een dalende lijn ten aanzien van het aanbod gf/restafval ingezet van circa 225 kg/inwoner in 2019, ten opzichte van 234 kg/inwoner in 2018.
- Er zijn zes ondergrondse textiel containers bijgekomen om de inzameling van textiel te vergemakkelijken. Er zijn nu in totaal 12 brenglocaties.
- Er zijn op verschillende centrale locaties tuingroendepots ingericht waar men tuinafval aan kan bieden. Er zijn in totaal 15 locaties. Tevens wordt er jaarlijks op twee momenten een gratis inzamelronde voor takken aan huis georganiseerd, waarvoor men zich aan kan melden. In het najaar worden er bladkorven geplaatst.

Tabel 10: Aantal verzamelvoorzieningen afvalinzameling Uithoorn 2021

Aantal ondergrondse containers 2021		Overig Uithoorn 2021	
Restafvalcontainers	298	Verzamelcontainers GFT	125
Papiercontainers	67	Tuingroendepots	15
PMD-containers	48	Scheidingsdepot	1
Glascontainers	33		
Textielcontainers	12		

Bijlage 3: Bestuurlijke samenvatting grondstoffenbeleid Uithoorn 2020- 2025

In het Grondstoffenbeleid Uithoorn 2020-2025 worden de te nemen maatregelen, inclusief de hiermee gepaard gaande resultaten en gevolgen beschreven om het aanbod van restafval verder terug te dringen en grondstoffen beter te scheiden. Middels dit Grondstoffenbeleid worden, zoals in de Duurzaamheidsagenda is vastgelegd, grote stappen gezet in de gescheiden inzameling van grondstoffen in de gemeente Uithoorn.

Het Grondstoffenbeleid Uithoorn 2020 – 2025 is een doorontwikkeling van het plan voor de periode 2014 – 2020. Om te komen tot een verbeterde afvalscheiding en minder restafval in Uithoorn moeten grote stappen gezet worden. Na onderzoek van potentiële richtingen van het nieuwe grondstoffenbeleid, waarbij rekening is gehouden met haalbare doelstellingen die passen bij de situatie en het vertrekpunt van gemeente Uithoorn is het Grondstoffenbeleid 2020-2025 tot stand gekomen.

Om gemeente Uithoorn in staat te stellen om te voldoen aan de gestelde ambities en aansluiting te vinden bij de VANG-doelstelling worden de volgende doelen voor gemeente Uithoorn vastgesteld:

- Uithoorn heeft in 2020: 54.6% afvalscheiding en 234 kg restafval per inwoner.
- Voor 2023 streven we naar: 75% afvalscheiding en 100 kg restafval per inwoner.
- Voor 2025 streven we naar: 80% afvalscheiding en 75 kg restafval per inwoner.

Hiermee zet de gemeente Uithoorn de ambities vanuit de duurzaamheidsagenda uit, in een voor haar realistische en haalbare tijdlijn.

Om de doelstellingen te behalen wordt een gefaseerde aanpak voorgesteld:

Fase 1: Invoering gescheiden GFT-inzameling aan huis.

Invoering: najaar 2021 (september). Dit is geëffectueerd.

Het restafval in Uithoorn en De Kwakel bestaat voor ruim 50% uit GFT. In het kader van de landelijke en gemeentelijke doelstellingen moet de hoeveelheid restafval drastisch verlaagd worden. Het scheiden van GFT is de enige methode waarop deze doelstellingen behaald kunnen worden. Dit sluit aan bij de uitkomsten van het participatietraject, waar men GFT aanwees als de fractie waarin de grootste winst behaald kan worden. Tevens is de aparte inzameling van GFT verplicht sinds 1 juli 2020.

Fase 2: Invoering tariefdifferentiatie om restafval verder terug te dringen.

Invoering: begin 2023 (januari). Dit is nog niet geëffectueerd.

Zodra inwoners gewend zijn aan de mogelijkheden om GFT te scheiden zullen de inzamelresultaten hiervan stabiliseren. Inwoners hebben dan echter wel de beschikking over een uitgebreid handelingsperspectief (men

kan de verschillende soorten afval en grondstoffen gescheiden aanbieden), dit is het moment om tariefdifferentiatie in te voeren.

Samenvatting effecten maatregelen fase 1 en 2

De voorgestelde maatregelen kennen een effect op de zogenaamde afvaldriehoek, bestaande uit: Milieurendement, kosten en service. In het onderstaande overzicht worden deze effecten in beeld gebracht.

Tabel 11: Effecten fase 1 en 2 volgens grondstoffenbeleidsplan 2020-2025

Effecten	Situatie 2020-2021	Fase 1: Invoeren gescheiden inzameling GFT	Fase 2: Invoeren tariefdifferen tiatie**	Totaal***
Scheidingspercentage	54,6 %	+12 % = 67 %	+13% = 80%	+ 25% = 80%
Restafval kg/inw/jr.	234 kg/inw/jr	- 70 tot 75 = 160. kg/inw/jr	- 65 kg/inw = 95 kg/inw	- 139kg/inw = 95 kg/inw
Kosten	X	+ 31 €/jaar + € 430.000	- 7 €/jaar + € 530.000,-	+ 24 €/jaar + € 960.000,-
Service	X	-/+	-	

De uitkomsten zijn mede afhankelijk van gedrag van inwoners, (prijs)ontwikkelingen, etc.

Bovenstaande tabel is in de herijking 2023 bijgesteld.

An abstract geometric pattern composed of various shades of green triangles. The triangles are arranged in a complex, overlapping manner, creating a sense of depth and movement. The colors range from a light, lime green to a deep, forest green. The pattern is set against a white background.

JMA

Utrechtseweg 9, 3704 HA Zeist
T. 030 699 15 99 - info@jma.nl
www.jma.nl